

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 9Co/386/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1012897791
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 11. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Magdaléna Floreková
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2014:1012897791.6

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v právnej veci navrhovateľky: BAMF, s.r.o., Kráľová pri Senci 271, 900 50 Kráľová pri Senci, IČO : 45 279 845, zastúpená Advokátskou kanceláriou Mišík, s.r.o., Bratislava, Prievozska 4B, proti odporkyni: N. I., Y. Y., V. XX, zastúpená JUDr. Romanom Hošovským, advokátom, AK, Bratislava, Mikulášska 1/a, o vydanie bezdôvodného obohatenia, na odvolanie navrhovateľky proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I zo dňa 23. 5. 2012 č.k. 14C 172/1996 - 811, v pomere hlasov 3 : 0, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol návrh navrhovateľa, ktorým sa voči odporkyni domáhal zaplata peňažného plnenia, titulom vydania bezdôvodného obohatenia, ktoré mala získať odporkyňa tým, že ako podielová spoluvlastníčka nehnuteľnosti (dom s pozemkom J. Y., na V. S.. XX), zapísanej na LV č. XXXX, parc.č. XX a zastavaná plocha súpisné č. XXXXXX o výmere 675 m², užíva predmetnú nehnuteľnosť nad rozsah veľkosti jej spoluvlastníckeho podielu, ktorý predstavuje 18/30-ín. Návrh na začatie konania bol podaný na súde prvého stupňa dňa 4. 7. 1996, pričom pôvodne na strane navrhovateľa vystupovala D. Y. (od 14. 3. 1995 podielová spoluvlastníčka nehnuteľnosti v podiele 12/30-ín) ako navrhovateľka 1/ a C. N. (do 14. 3. 1995 podielová spoluvlastníčka nehnuteľnosti v podiele 12/30-ín) ako navrhovateľka 2/. Pôvodné navrhovateľky 1/, 2/ sa voči odporkyni domáhali peňažného plnenia vo výške 355.209,- Sk s príslušenstvom od 15. 3. 1995 (navrhovateľka 1/ D. Y.) a sumy 744.791,- Sk s príslušenstvom od 2. 7. 1992 (navrhovateľka 2/ C. N.). Bezdôvodné obohatenie získané odporkyňou malo spočívať vo výnosoch z užívania nehnuteľnosti bez účasti (pôvodných) navrhovateľiek, za obdobie od 1. 7. 1992 do 30. 6. 1996. V priebehu konania došlo opakovane k zmene účastníkov na strane navrhovateľov, keď na miesto navrhovateľky 1/ vstúpila do konania spoločnosť BAMF, s.r.o. (uznesenie Okresného súdu Bratislava I zo dňa 9. 9. 2010 č.k. 14C 172/1996 - 669). Odporkyňa uznala uplatnený nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia za obdobie od 5. 7. 1994 (t.j. dva roky pred podaním žalobného návrhu) do 30. 6. 1996, t.j. do času, do ktorého pôvodní navrhovatelia v tomto konaní obmedzili svoje nároky; voči ostatným uplatneným nárokom vo veci vzniesla námietku premlčania.

Prvostupňový súd v odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že návrh na vydanie bezdôvodného obohatenia je nedôvodný, vzhľadom na námietku premlčania vznesenú v konaní odporkyňou. Odporkyňa v priebehu konania ňou uznaný nárok uhradila dňa 30. 8. 2011, a to v sume 4.632,59 € (v prepočte 139.561,39,- Sk), vychádzajúc zo záverov znaleckého posudku, vypracovaného v konaní znalcom M. D. U.. Uhradená suma pozostáva z čiastky 28.975,45,- Sk titulom dedičského nároku po predchádzajúcej podielovej spoluvlastníčke C. N. za rok 1994, z čiastky 19.064,97,- Sk titulom dedičského nároku po predchádzajúcej spoluvlastníčke C. N. za rok 1995 a z čiastky 91.520,97,- Sk za 40 % spoluvlastnícky podiel pôvodnej navrhovateľky 1/ D.Á. Y. za rok 1995.

Prvostupňový súd v odôvodnení svojho rozhodnutia ďalej poukazoval na to, že dedičom po pôvodnej navrhovateľke 2/ C. N., zomrelej dňa 9. 1. 2000, bola pôvodná navrhovateľka 1/ D. Y., ako aj X. N., ktorý však bol pozbavený spôsobilosti na právne úkony, pričom súdom mu bola ustanovená opatrovníčka D. Y.. Po smrti navrhovateľky 2/ C. N. navrhovateľka 1/ D. Y. nárok uplatnený C. N. neupravila v zmysle dedičských nárokov jednotlivých dedičov, t.j. osobitne aj za nesvojprávneho X. N., ale všetky nároky uplatňovala za celé obdobie vo vlastnom mene. Podľa prvostupňového súdu navrhovateľka 1/ ako opatrovníčka nesvojprávneho X. N. jeho nárok uplatnila v konaní riadne až na pojednávaní dňa 3. 5. 2011. Prvostupňový súd tak v prípade nároku patriacemu X. N. dospel k záveru, že X. N. sa síce stal účastníkom konania zo zákona, avšak pre neuplatnenie svojho nároku riadne a včas a predpísaným spôsobom, došlo k jeho premlčaniu. Súd prvého stupňa sa nestotožnil s argumentom (pôvodnej) navrhovateľky 1/, že o výške svojho nároku sa dozvedela až po vypracovaní znaleckého posudku vypracovaného M.. U.. V konaní bolo totiž preukázané, že navrhovateľka 1/ D. Y. mala dostatok podkladov na to, aby uplatnila svoje nárok aj za obdobie po 30. 6. 1996, disponovala oveľa viac spoľahlivými podkladmi, aké mala pri podaní žalobného návrhu dňa 4. 7. 1996, tiež mala k dispozícii nájomné zmluvy, ktoré boli účastníkmi predložené súdu, ako aj špecifikáciu všetkých príjmov a výdavkov z predmetnej nehnuteľnosti za obdobie od r. 1992 do r. 1998, ktoré účastníci tohto konania predložili Okresnému súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 9C 280/92 (o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva). Poukazoval na to, že (pôvodná) navrhovateľka 1/ aj predložila súdu „výpočet nájomného“ s presnými sumami za jednotlivé byty a nebytové priestory v spornej nehnuteľnosti, napr. podaniami zo dňa 24. 5. 2000, zo dňa 10. 10. 2005, 13. 10. 2005 a 5. 6. 2008. To, že (pôvodná) navrhovateľka 1/ D. Y. bola schopná vyčísliť svoje nároky aj bez znaleckého posudku, preukazuje aj žalobný návrh s uplatneným nárokom rovnakej povahy, avšak za iné (neskoršie) obdobie, a tieto uplatniť na Okresnom súde v Banskej Bystrici voči terajšej vlastníčke spoluvlastníckeho podielu po odporkyňi, D.Z. U. (dcére odporkyne), v konaní pod sp. zn. 8C 388/2008.

Prvostupňový súd dospel k záveru, že (pôvodná) navrhovateľka 1/ D. Y. neuplatnila procesne riadnym spôsobom svoj nárok za obdobie pod 30. 6. 1996 a urobila tak až podaním zo dňa 25. 2. 2011, t.j. po 14 rokoch, s prihliadnutím na námietku premlčania vznesenú odporkyňou, teda po uplynutí dvojiročnej subjektívnej premlčacej doby podľa § 107 ods. 1 Obč. zák., ale aj trojiročnej (dokonca desaťročnej) doby podľa § 107 ods. 2 Obč. zák. po právnej stránke posúdil uplatňovaný nárok ako právo na vydanie bezdôvodného obohatenia podľa § 451 a nasl. Obč. zák. svoj záver podoprel odkazom na rozsudok NS ČR z 22. 2. 2001 sp. zn. 25 Cdo 2616/99, tiež rozsudok NS ČR zo dňa 24. 1. 2007 sp. zn. 33 Odo 778/2005, tiež rozsudok NS ČR zo dňa 10. 1. 2001 sp. zn. 25 Cdo 263/99.

Odporkyňa sa v konaní bránila tým, v r. 1996 investovala do nehnuteľnosti najmenej 450.016,90,- Sk na opravu strechy vrátane výmeny strešných okien, čím zveľadila celú nehnuteľnosť, teda aj podiel pôvodnej navrhovateľky 1/ D. Y.. Podľa názoru prvostupňového súdu sa odporkyňa nedostala s plnením do omeškania; na základe vykonaného dokazovania sa odporkyňa po dohode s C. N., overenou pred notárom, starala výlučne sama o nehnuteľnosť v Bratislave, na V.W. S. XX, ktorú dohodu rešpektovala aj navrhovateľka 1/ až do r. 1996. Odporkyňa sa podieľala na zveľadovaní, hospodárení s nehnuteľnosťou, platení daní, čo vyplýva aj zo záverov znaleckého posudku M.. U.. Prvostupňový súd nevyhovel návrhu navrhovateľky na doplnenie dokazovania zisťovaním výšky obvyklého (trhového) výnosu z prenájmu budov prenajatých osobám, blízkym odporkyňi. Zaplatením istiny odporkyňou dňa 30. 8. 2011 s prihliadnutím na vznesenú námietku premlčania odpadol predmet konania. V prípade úrokov z omeškania, k omeškaniu odporkyne nedošlo, pretože odporkyňa uznávala vydanie bezdôvodného obohatenia, avšak jeho výška bola sporná. Navrhovateľka tiež svoje právo neuplatnila predpísaným spôsobom, právo X. N. bolo uplatnené až dňa 3. 5. 2011 na pojednávaní, t.j. po lehote. Z uvedených dôvodov zamietol návrh v celom rozsahu ako nedôvodný.

Uvedený rozsudok napadli v zákonnej lehote odvolaním navrhovateľa 1/, 2/ (v tom čase BAMF, s.r.o. ako navrhovateľ 1/, a X. N., v zastúpení opatrovníčkou D. Y., ako navrhovateľ 2/); v celom rozsahu, domáhajúc sa jeho zrušenia a vrátenia veci súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Prvostupňovému súdu vytykali nesprávne právne posúdenie veci, že postupom súdu sa odňala účastníkom konania možnosť konať pred súdom, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a tiež že prvostupňový súd neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností. Navrhovateľa 1/, 2/ v odvolaní poukazovali na to, že právny vzťah medzi sporovými stranami je vzťahom minoritného a majoritného spoluvlastníka nehnuteľnosti, kedy sa minoritný spoluvlastník domáha od majoritného spoluvlastníka vyplatenia výnosov z užívania spoločnej veci, počas celej doby spoluvlastníctva, t.j. od 2. 7. 1992 do 16. 6. 2006. Odporkyňa vznášala opakovane námietku premlčania, a to za obdobie od 2. 7. 1992 do 4. 7. 1994; za nesporné a nepremľčané považovala obdobie od 5. 7. 1994 do 30. 6. 1996, s tým,

že akékoľvek nároky navrhovateľov po 30. 6. 1996 neboli navrhovateľmi riadne procesne uplatnené, pretože tieto neboli vyčíslené hneď pri podaní žalobného návrhu, ale až na základe vykonaného znaleckého dokazovania.

Navrhovateľka síce právne svoj nárok kvalifikovala ako nárok vyplývajúci z bezdôvodného obohatenia, neskôr tento svoj názor zmenila; počas konania však nedošlo k zmene akýchkoľvek skutkových okolností, ktoré identifikujú pohľadávku. Zmena právnej kvalifikácie z bezdôvodného obohatenia na právny a majetkový vzťah založený spoluvlastníctvom reflektovala vyvíjajúcu sa judikatúru. Určenie presnej sumy požadovanej pohľadávky vychádzalo vždy z vykonaného dokazovania, bez ktorého navrhovateľka nedokázala jednoznačne a presne vyčísliť sumu majetkového prospechu vyplývajúceho zo spoluvlastníctva. Navrhovateľka jednotlivými úkonmi v konaní upresňovala skôr uplatnený nárok, a to najmä výpočtami dlžného nájomného za jednotlivé obdobia, ktorými pokryla celé obdobie trvania spoluvlastníckeho vzťahu za priebehu konania pred súdom vo veci samej, vrátane období, ktoré odporkyňa považuje za premlčané. Pokiaľ mal súd prvého stupňa pochybnosti o povahe týchto podaní, mal na odstránenie týchto pochybností vykonať potrebné procesné úkony. Navrhovatelia sa domnievajú, že prvostupňový súd takýto procesný postup akceptoval, pretože na podklade týchto podaní sa vykonalo rozsiahle dokazovanie. Ak by súd považoval predmetné nároky za premlčané v časti, ako to namieta odporkyňa. Dokazovanie by sa nevykonalo a návrh by v tejto časti bez ďalšieho zamietol. Požiadanie jednoznačne určenej sumy predmetu konania označili navrhovatelia za prepiaty formalizmus, ktorý by v konečnom dôsledku spôsobil odňatie práva na prístup k spravodlivosti. Od menšinového spoluvlastníka nemožno spravodlivo požadovať jednoznačné a presné určenie uplatňovaného práva, nakoľko menšinový spoluvlastník je v oslabenej pozícii, pretože presnými informáciami a podkladmi pre vyčíslenie nároku disponuje väčšinový spoluvlastník. Prítom väčšinový spoluvlastník s menšinovým ohľadom nakladania so spoločnou vecou odmietal komunikovať. Tento svoj názor opierala analogicky o nález ÚS ČR sp. zn. II.ÚS 3137/2009 zo dňa 7. 4. 2010. Navrhovatelia argumentovali tým, že sa ako menšinový spoluvlastník ocitli v situácii, kedy z objektívnych dôvodov neboli schopní svoj finančný nárok, odôvodnene vyčísliť a ustáliť. Súd vôbec neprihliadol na námietku navrhovateľov, že nemajú prehľad o tom, aké skutočné príjmy plynuli odporkyňi z prenájmu a užívania spornej nehnuteľnosti. Rozhodujúce údaje sa v konaní objavili až na základe vykonaného znaleckého dokazovania; bezprostredne po ich ustálení - teda zistení skutočných výnosov z hospodárenia so spoločnou vecou - navrhovatelia vymedzili predmet konania. (Pôvodná) navrhovateľka 1/ doručila súdu mnohé podania, najmä „výpočty nájomného“ zo dňa 24. 5. 2000, 10. 10. 2005, resp. na pojednávaní dňa 23. 9. 2005; je povinnosťou súdu vyhodnotiť procesné úkony účastníkov nie podľa ich formálneho označenia, ale ich obsahu. Prvostupňový súd sa ale s mnohými podaniami navrhovateľky 1/ nijako nevyrovnal, nereagoval na ne. Ak mal pochybnosti o ich povahe, mal vyzvať navrhovateľku na odstránenie ich väd, príp.rozhodnúť o pripustení či nepripustení zmeny žalobného petitu.

Navrhovatelia 1/, 2/ poukazovali v odvolaní na to, že pôvodní navrhovatelia riadne v rámci premlčacej doby uplatnili na súde svoje právo, v začatom konaní riadne pokračovali a teda premlčacia doba spočívala. Trvali tiež na tom, že ak by si odporkyňa bola splnila svoju zákonnú povinnosť a poskytla by navrhovateľom informácie o hospodárení so spoločnou vecou včas, navrhovatelia mohli vykonať procesne perfektné podanie pre tvrdeným uplynutím premlčacej doby. Navrhovatelia sa preto domnievajú, že námietka premlčania vznesená za daných okolností je šikanóznym výkonom práva a preto pre rozpor s dobrými mravmi nemôže požívať právnu ochranu. Ohľadom spochybneného nároku za nesvojprávneho X. N. navrhovatelia namietali, že nárok X. N.H. bol riadne uplatnený jeho právnu predchodkyňou, rovnako ako nárok navrhovateľky 1/ (pôvodnej); X. N. sa účastníkom konania stal na základe právnej skutočnosti - úmrtia jeho matky a poručiťky a po skončení dedičského konania mal súd pokračovať v konaní s dedičmi.

Navrhovatelia namietali tiež nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku. Rozsudok je v podstate postavený na vyjadreniach odporkyne, obsahuje dokonca jej doslovné citácie, niekedy bez gramatickej úpravy osobného štýlu. Nevysporiadal sa s návrhmi a úvahami ostatných účastníkov konania, a to takými, ktoré sú pre konanie podstatné. V tomto smere prvostupňový súd svoje úvahy a zdôvodnenia neposkytol, čím svoje rozhodnutie zaťažil vadou arbitrárnosti a nepreskúmateľnosti. Súd sa vôbec nevysporiadal s právnu kvalifikáciou uplatneného nároku, bez bližšieho zdôvodnenia sa stotožnil s názorom odporkyne, že ide o bezdôvodné obohatenie. Navrhovatelia však prezentovali názor, že ide o nárok na poberanie úžitkov spojený s vlastníctvom nehnuteľnosti. Súd prvého stupňa tiež nereagoval na námietky navrhovateľov ohľadom nakladania so spoločnou vecou väčšinovým spoluvlastníkom takým spôsobom, že tento zjedná nájomné neúmerne nízke, čo má priamy dôsledok na ustálenie výšky majetkového prospechu. Navrhovateľka preto navrhovala doplniť dokazovanie znalcom na určenie obvyklej ceny nájmu, čo súd ale odmietol, bez zdôvodnenia.

Navrhovatelia neboli v konaní počas jeho trvania neustále zastúpení advokátom, aj preto navrhovatelia dokázali špecifikovať uplatňovaný nárok až dodatočne, súd nereagoval na viaceré písomné podania pôvodnej navrhovateľky 1/ (ohľadom výpočtu nájomného), čím zmaril podstatným spôsobom právo navrhovateľov na súdnu ochranu.

Na odvolanie navrhovateľov 1/, 2/ (BAMF s.r.o. a X. N., zastúpeného opatrovníčkou D. Y.) sa písomne vyjadrila odporkyňa tak, že navrhovala napadnutý rozsudok prvostupňového súdu potvrdiť a priznať jej náhradu trov odvolacieho konania. Navrhovatelia - pôvodní aj súčasní - sa pri uplatňovaní svojich nárokov dopustili rady procesných pochybení pri uplatňovaní svojich nárokov. Žalobným návrhom zo dňa 4. 7. 1996 sa pôvodné navrhovateľky D.Z. Y. N. C. N. domáhali voči odporkyňi vydania bezdôvodného obohatenia iba za čas od 1. 7. 1992 do 30. 6. 1996. Za celý čas 14 rokov ani D. Y. a ani X. N. nerozšírili návrh o ďalšie obdobia. Urobili tak až po prevode pohľadávky D. Y. na terajšieho navrhovateľa 1/ spoločnosť BAMF s.r.o. procesne neúplným podaním z 30. 6. 2010 (z ktorého nevedno, za aký čas sa požaduje náhrada, pre ktorého z navrhovateľov aká suma a pod.). dovtedy D. Y. iba oznamovala súdu, že mieni požadovať od odporkyne podiel na výnose nehnuteľnosti aj za čas po 30. 6. 1996, urobila viac „výpočtov dlžného nájomného“, ale nikdy svoj nárok na súde procesne predpísaným spôsobom neuplatnila. Preto mohla odporkyňa uplatniť námietku premlčania len ohľadom nárokov, ktoré boli uplatnené v návrhu a nemohla ju uplatniť voči tým nárokom, ktoré neboli uplatnené na súde.

Odporkyňa vo vyjadrení ďalej poukazovala na to, že tvrdenie navrhovateľov, že ich nárok nemôže byť premlčaný, pretože počas celého konania skutkovo nemenili okolnosti, ktoré identifikujú pohľadávku. Táto námietka nie je ale úplne správna. Bez ohľadu na právnu kvalifikáciu, navrhovatelia v návrhu ako aj ďalších podaniach („výpočtoch dlžného nájomného“) sa zaoberali iba nárokom na zaplatenie podielu zo zinkasovaného nájomného, nie podielom na čistých výnosoch nehnuteľnosti. Tiež v podaní zo dňa 5. 6. 2008 uvádzajú aj nárok na zaplatenie podielu z „trhovej ceny nájomného“, ale predmetom postúpenia podľa zmluvy zo dňa 7. 7. 2010 aj ďalších návrhov je „podiel na výnosoch z nehnuteľnosti“.

Námietky navrhovateľov v odvolaní o nemožnosti presného vyčíslenia nárokov v návrhu sú irelevantné;. Navrhovateľka D. Y. mala dostatok podkladov na to, aby uplatnila svoje nároky aj za obdobie po 30. 6. 1996, keď disponovala spoľahlivejšími dokladmi, než aké mala keď podávala návrh z 4. 7. 1996. Mala k dispozícii nájomné zmluvy, ktoré odporkyňa ale aj ona sama predložili súdu za obdobie rokov 1992 až 1998 (boli predložené rovnakému súdu v konaní sp. zn. 9C 280/1992 o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva). Napokon navrhovateľka D. Y. bola schopná vypočítať nájomné s presnými sumami vo svojich viacerých „výpočtoch dlžného nájomného“. Za podstatné odporkyňa považuje to, že navrhovatelia uplatnili svoje nároky na súde len za čas do 30. 6. 1996 a zmenu urobili až 30. 6. 2010. Za neopodstatnené preto označila úvahy navrhovateľov o požiadavke jednoznačného určenia sumy predmetu konania ako prejavu prepiateho formalizmu, či o spočívaní premlčacej doby v zmysle § 112 Obč. zák., pretože navrhovateľ si riadne uplatnil právo na súde a v začatí konaní riadne pokračoval. Nesúhlasila s tvrdením navrhovateľov, že súd prvého stupňa sa nedostatočne vysporiadal s podaniami navrhovateľov a že týchto pokiaľ ich podania trpeli vadami, mal vyzvať na ich odstránenie. Vtedajšia právna zástupkyňa navrhovateľky D. Y. D.. O. na pojednávaní dňa 23. 9. 2005 upresnila petit návrhu tak, že uplatnila nárok aj na zaplatenie sumy 744.791,- Sk, ktorý patril pôvodne jej matke C. N., nerešpektujúc dediča X. N.H., s tým, že v prvej časti návrhu na zaplatenie 355.209,- Sk zostáva tento nezmenený. Na dopyt súdu po doručení ďalšieho výpočtu dlžného nájomného z 10. 10. 2005 právny zástupca D. oznámil, že nejde o návrh na rozšírenie návrhu titulom dlžného nájomného a požiadal o poskytnutie primeranej lehoty na špecifikáciu sumy bezdôvodného obohatenia.

Odporkyňa nesúhlasila ani s argumentáciou navrhovateľov o tom, kedy mohli prvýkrát uplatniť na súde svoje právo, t.j. kedy začala plynúť premlčacia doba. Návrh na zaplatenie sumy spolu 1.100.000,- Sk podali pôvodné navrhovateľky na súde dňa 4. 7. 1996 a požadovali zaplatiť podiel na nájomnom za čas od 1. 7. 1992. Takýto návrh mohli podľa odporkyne podať navrhovateľky oveľa skôr a tým sa vyhnúť premlčaniu nárokov za čas pred podaním návrhu. Neurobili tak vzhľadom na dohodu medzi odporkyňou a C. N., v ktorej nevlastná sestra odporkyne, C. N., súhlasila, aby odporkyňa prevzala do držby nehnuteľnosť, keď naopak C. N. prevzala v rámci reštitúcie dom na I. S.. XX. Odporkyňa začala s nehnuteľnosťou na V. S.. hospodáriť, vykonala opravy, zveľadila ju, odkúpila zariadenie reštaurácie, poistila ju, vykonala revíziu všetkých - hlavne nájomných vzťahov, uzavrela nové zmluvy. C. N. sa začala o dom na Zámočnickej ul. zaujímať až v r. 1996, keď podľa C. N. - začala nehnuteľnosť prinášať výnosy. Tento postoj je pre D. Y. typický, zaujímajú ju jedine výnosy, nie starostlivosť o nehnuteľnosť. Má negatívny vzťah k akýmkoľvek opravám a investíciám do domu, hoci sú nevyhnutné a vyplývajú aj z postavenia nehnuteľnosti ako historickej stavebnej pamiatky ešte z 15. storočia.

Odporkyňa ďalej vo svojom stanovisku poukazovala na to, že judikatúra opakovane posudzovala povahu uplatňovaných nárokov ako nároky z bezdôvodného obohatenia (rozsudky NS ČR sp. zn. 25 Cdo 2616/99, tiež sp. zn. 25 Cdo 263/99. V prípade nároku na zaplatenie tzv. trhového nájomného je skutkovo i právne samostatným nárokom, so samostatným režimom. Odporkyňa zdôraznila, že v zmysle rozsudku NS ČR sp. zn. 25 Cdo 2608/2000 je podľa princípu majorizácie podľa § 139 ods. 2 Obč. zák. rozhodnutie väčšiny pre ostatných spoluvlastníkov záväzná. Väčšina rozhoduje o tom, či a za akých podmienok budú jednotlivé priestory v dome prenajaté. Preto nesúhlas menšinového spoluvlastníka s takýmto rozhodnutím väčšinového spoluvlastníka je právne irelevantný a nemôže byť dôvodom na vyvodenie zodpovednosti za prípadnú škodu spočívajúcu v nedosiahnutí tzv. obvyklého príjmu a výnosu. Bez ohľadu na to sa navrhovateľka D. Y. ako menšinová spoluvlastníčka mohla v inom konaní domáhať práv vyplývajúcich z postavenia menšinovej spoluvlastníčky pri hospodárení s nehnuteľnosťou. To ale nie je predmetom tohto konania, a preto prvostupňový súd správne v tomto smere nepripustil ďalšie dokazovanie.

Odvolačný súd preskúmal vec v napadnutom (t.j. v celom) rozsahu podľa § 212 ods. 1 O.s.p. na odvolacom pojednávaní (§ 214 ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky ani na potvrdenie ani na zmenu napadnutého rozsudku prvostupňového súdu.

Ako vyplýva z obsahu spisového materiálu, v konaní po podaní odvolania došlo k niekoľkým zmenám, keď predovšetkým dňa 30. 8. 2012 zomrel navrhovateľ 2/ X. N.. Podľa uznesenia Okresného súdu v Galante sp. zn. 26D 144/2012, Dnot 179/2012 zo dňa 26. 6. 2013 sa jeho dedičom stala D. Y., na základe dohody dedičov. D. Y. následne dňa 11. 10. 2013 uzavrela Zmluvu o postúpení pohľadávok, ktoré prešli na X. N. (1/6-ina z podielu pôvodnej spoluvlastníčky C. N. vo výške 12/30-ín na nehnuteľnosti) na postupníka BAMF, s.r.o. Spoločnosť BAMF, s.r.o. (zastúpená konateľom I..D.. D.Z. Y.) písomným podaním doručeným odvolaciu súdu dňa 15. 10. 2013 (č.l. 892 a nasl.) požiadala o zmenu navrhovateľa 2/, t.j. aby z konania vystúpila I..D.. D. Y. (ako právna nástupkyňa X. N.) a aby na jej miesto vstúpila spoločnosť BAMF, s.r.o. Uvedenému návrhu odvolací súd vyhovel svojim uznesením zo dňa 18. 10. 2013 č.k. 9Co 386/2012 - 895. Následkom uvedenej procesnej zmeny tak na strane navrhovateľa figuruje v súčasnosti už len spoločnosť BAMF, s.r.o.

Prvostupňový súd založil svoje rozhodnutie na právnom názore, podľa ktorého, náhradu vo forme peňažného plnenia uplatnenú podielovým spoluvlastníkom za to, že neužíva spoločnú vec v rozsahu jeho spoluvlastníckeho podielu, treba považovať za právo z bezdôvodného obohatenia, ktoré sa premlčuje podľa § 107 ods. 1 Obč.zák. v dvojročnej premlčacej dobe. Navrhovateľ v odvolaní namietal nesprávnosť tohto právneho názoru odvolacieho súdu, majúci za to, že ním uplatnený nárok vyplýva z podielového spoluvlastníctva účastníkov k spoločnej veci, t.j. zo zákonných ustanovení upravujúcich toto spoluvlastníctvo a v takomto prípade právo sa premlčuje vo všeobecnej premlčacej dobe. Z uvedeného je zrejmé, že z hľadiska premlčania uplatneného práva je v posudzovanej veci určujúca správna právna kvalifikácia žalovaného nároku. Bolo preto potrebné riešiť otázku, či právo spoluvlastníka na náhradu za to, že neužíva spoločnú vec v rozsahu zodpovedajúcom jeho spoluvlastníckemu podielu v prípade, ak nedošlo k dohode o náhrade za jej neužívanie, je nárokom vyplývajúcim priamo zo zákona (§ 137 ods. 1 Obč.zák.), alebo ide o nárok z bezdôvodného obohatenia (§ 451 a nasl. Obč.zák.).

V tejto súvislosti je nutné poukázať na ust. § 123, § 136 ods. 1, § 137 ods. 1 Obč.zák., z ktorých vyplýva, že obsahom (spolu)vlastníckeho práva je okrem iného aj oprávnenie vlastníka vec v medziach zákona užívať. Vec môže byť v spoluvlastníctve aj viacerých osôb, pričom spoluvlastnícky podiel vyjadruje aj mieru účasti spoluvlastníka na vzťahu k spoločnej veci. To znamená, že vyjadruje aj mieru účasti, pokiaľ ide o užívanie spoločnej veci. Každý zo spoluvlastníkov je v zmysle § 137 ods. 1 Obč.zák. oprávnený spoločnú vec užívať v rozsahu svojho spoluvlastníckeho podielu. V prípade, že spoluvlastníkovi nie je zabezpečené užívanie spoločnej veci v rozsahu jeho spoluvlastníckeho podielu, má právo na poskytnutie tomu zodpovedajúcej náhrady vo forme peňažného plnenia. Tomuto právu potom korešponduje povinnosť spoluvlastníka, ktorý vec užíva, takéto plnenie spoluvlastníkovi vylúčenému z užívania spoločnej veci poskytnúť. Treba zdôrazniť, že aj keď medzi podielovými spoluvlastníkmi nedôjde k dohode o užívaní spoločnej veci a jeden alebo viacerí z nich ju užívajú, nie je možné dospieť k záveru, že vec je užívaná bez právneho dôvodu (o to viac takýto záver neprichádza do úvahy, ak sa spoluvlastníci na spôsobe užívania dohodli). Právnym dôvodom na užívanie veci je aj v takomto prípade ich spoluvlastnícke právo. Spoluvlastnícky podiel vyjadrujúci mieru účasti spoluvlastníka na právach a povinnostiach k spoločnej veci nie je totiž podiel na veci reálne vymedzený tak, ako to správne uviedol aj odvolací súd, ale je len podielom ideálnym. V rámci neho nie je možné preto oddeliť, čo je výlučne podiel jedného spoluvlastníka a čo je výlučne podiel druhého spoluvlastníka, resp. podiely ostatných spoluvlastníkov. Z vyššie uvedeného možno vyvodiť, že ak sa podielový spoluvlastník domáha náhrady vo forme peňažného plnenia voči druhému spoluvlastníkovi

za to, že neužíva spoločnú vec v rozsahu svojho spoluvlastníckeho podielu, resp. že túto vec užíva spoluvlastník v rozsahu väčšom, než aký zodpovedá jeho spoluvlastníckemu podielu, ide o právny vzťah z podielového spoluvlastníctva osobitne v Občianskom zákonníku upravený. V prípade, že sa spoluvlastníci o spôsobe užívania spoločnej veci, prípadne o jej náhrade nedohodnú, ide o nárok, ktorý vyplýva z ust. § 137 ods. 1 Obč.zák. v spojení s § 123 Obč.zák. Toto právo je nepochybne majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje v trojročnej všeobecnej premlčacej dobe podľa § 101 Obč.zák. Uvedený nárok nemožno právne kvalifikovať ako nárok z bezdôvodného obohatenia. Ustanovenia o bezdôvodnom obohatení majú len podpornú povahu a ich použitie nemožno rozširovať na práva, ktoré sa opierajú o osobitné zákonné ustanovenia. Napokon, v prípade práva podielového spoluvlastníka na náhradu za to, že neužíva spoločnú vec v rozsahu zodpovedajúcom jeho spoluvlastníckemu podielu, nie je splnená ani jedna zo skutkových podstát vzniku bezdôvodného obohatenia. Nejde totiž - a to ani vtedy, ak spoluvlastník užíva vec v celosti bez dohody s ostatnými spoluvlastníkmi - o užívanie veci bez právneho dôvodu, a teda o majetkový prospech získaný bez právneho dôvodu, ani o majetkový prospech získaný plnením z neplatného právneho úkonu, plnením z právneho dôvodu, ktorý dodatočne odpadol, prípadne získaný z nestatočných zdrojov (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu SR z 30. 5. 2000, sp. zn. 2 Cdo 141/99).

V posudzovanej veci je nesporné, že účastníci v rozhodujúcom čase boli podielovými spoluvlastníkmi (pôvodní navrhovatelia 1/, 2/) dotknutej nehnuteľnosti, že nehnuteľnosť užívala v celosti odporkyňa a že navrhovateľom nebola poskytnutá náhrada vo forme peňažného plnenia. Navrhovatelia sa bezpochyby domáhali peňažného plnenia voči odporkyňi za to, že neužívajú spoločnú vec v rozsahu ich spoluvlastníckeho podielu. Uplatnili teda právo, ktoré vyplýva z podielového spoluvlastníctva , a ktoré sa opiera o ust. § 137 ods. 1 Obč.zák. Toto právo má majetkovú povahu a premlčuje sa v trojročnej všeobecnej premlčacej dobe podľa § 101 Obč.zák. Ak prvostupňový súd dospel k inému právnenému názoru a nárok navrhovateľov posúdil ako nárok z bezdôvodného obohatenia, ktorý sa premlčuje v dvojročnej premlčacej dobe v zmysle ust. § 107 ods. 1 Obč.zák., jeho rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Zároveň je nutné zopakovať, že navrhovatelia (pôvodní), ale aj ich nástupcovia, opakovane menili svoje návrhy v konaní, tieto návrhy trpeli rôznymi vadami (boli neúplné, resp. neurčité). Súd prvého stupňa sa snažil s týmito podaniami vyporiadať, napriek tomu však nie je doposiaľ ustálený samotný predmet konania. V konaní boli vznesené majetkové práva viacerých podielových spoluvlastníkov, resp. tieto prešli alebo boli prevedené na ďalších právnych nástupcov. Súd prvého stupňa nesporne pochybil a tým prispel k zmätočnosti konania, keď po úmrtí pôvodnej navrhovateľky 2/ C. N. nekonal aj s X. N., ako jedným z jej dedičov, hoci neskôr sa toto svoje pochybenie snažil napraviť. X. N. zdedil po svojej matke C. N. podiel vo výške 1/6-iny z podielu C. N. vo výške 12/30-ín, ktorý po jeho smrti nadobudla ako dedička D.Z. Y. a táto ho následne previedla na spoločnosť BAMF, s.r.o., ktorá je tak za súčasného stavu jediným navrhovateľom v konaní, uplatňujúcim právo na peňažné plnenie, spočívajúce v zaplatení podielu na nájomnom z nehnuteľnosti. Tu ale treba pripomenúť, že navrhovatelia už v minulosti nejednoznačne uviedli, akých nárokov sa vlastne domáhajú, či ide o podiel na nájomnom, alebo o podiel na výnosoch (bez špecifikovania akých konkrétnych), alebo či uplatňujú aj tzv. trhové nájomné. Bude preto potrebné vymedziť jednoznačne, aké nároky vlastne v súčasnosti už len jeden navrhovateľ uplatňuje, za aké obdobie a opätovne sa vysporiadať s odporkyňou vznesenou námietkou premlčania; opomenúť nemožno skutočnosť, že odporkyňa má postavenie väčšinovej podielovej spoluvlastníčky. Odvolací súd sa stotožňuje s právnym názorom prvostupňového súdu v tom, že nie je prejavom prepätého formalizmu trvanie na jednoznačnom uvedení konkrétnej finančnej sumy, ktorú navrhovateľ uplatňuje; táto požiadavka napokon vyplýva zo zákona (§ 79 ods. 1 O.s.p.). Inak by žalobný petít trpel nedostatkom požiadavky na jeho vykonateľnosť. Keďže jedna z predchádzajúcich navrhovateľiek D.Z. Y. opakovane vedela vyčíslit' výšku dlžného nájomného, neobstojí jej námietka, že bola s upresnením svojich nárokov nútená čakať až do ukončenia znaleckého dokazovania.

Odôvodnenie napadnutého rozsudku trpí značnou nesúrodnosťou, jednotlivé jeho časti na seba logicky nenadväzujú, čo ho robí nepreskúmateľným. Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia nedostatočne reagoval na argumenty, o ktoré navrhovatelia opierali svoje nároky. Nedostatočným odôvodnením svojho rozhodnutia súd prvého stupňa odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom.

Odvolací súd z uvedených dôvodov napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil podľa § 221 ods. 1 písm. f/, h/ O.s.p. a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd prvého stupňa o trovách ako prvostupňového tak i odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.